MEMÒRIA SOBRE L'ADQUISICIÓ DE L'OBRA FIGURA AMB MANTÓ BRODAT DE JOSEFA TOLRÀ, 1946, DINTRE DE LA LÍNIA D'ADQUISICIONS D'ART DE POSTGUERRA I SEGONES AVANTGUARDES

La senyora Maria Inmaculada Soler Tolrà ha ofert al Departament de Cultura l'obra següent:

Figura amb mantó brodat, Josefa Tolrà, 1946

Historia i context de l'obra

Josefa Tolrà i Abril (Cabrils, 1880-1959) és considerada una de les figures més rellevants de l'art visionari català i espanyol de la primera meitat del segle XX. La seva producció artística està estretament vinculada a les creences espiritistes que professava i a una pràctica creativa que ella mateixa interpretava com el resultat d'una inspiració d'origen espiritual.

Després d'haver treballat de jove en una fàbrica tèxtil i d'haver entrat en contacte amb entorns anarquistes i espiritistes, no va començar a dibuixar fins als seixanta anys. A partir d'aleshores va desenvolupar una intensa activitat creativa que inclou centenars de dibuixos, brodats i quaderns manuscrits amb poemes, reflexions, relats i textos de caràcter moral, filosòfic o científic.

La singularitat de la seva obra va despertar l'interès de diverses figures destacades de la cultura catalana, entre les quals Moisès Villèlia, Magda Bolumar, Joan Brossa, Joan Prats, el psiquiatre Joan Obiols i el crític d'art Alexandre Cirici Pellicer.

Figura amb mantó brodat és un dibuix de Josefa Tolrà datat l'any 1946, realitzat amb tinta, llapis i guaix sobre paper, amb unes dimensions de 100,3 x 69,5 cm. L'obra constitueix un exemple destacat del llenguatge gràfic de l'artista, caracteritzat per una elaborada trama de línies curtes, vibràtils i dinàmiques que evoquen visualment les puntades d'un brodat.

La composició es configura amb una figura femenina que ocupa gairebé tota la superfície del paper i s'organitza segons una estructura triangular. La figura presenta una aparença etèria i sembla suspendre's en l'espai gràcies a una densa xarxa de traços executats sense esbós previ, procediment habitual en la pràctica artística de Tolrà.

L'espiral, un dels motius més característics del seu del llenguatge visual, apareix de manera recurrent en aquesta obra. Associada a la dimensió espiritual que impregna tota la seva producció, aquesta forma articula una composició d'una gran densitat gràfica i simbòlica. El rostre de la figura protagonista mostra els ulls intensos i penetrants que constitueixen uns dels trets més identificables de les visions i representacions astrals de l'artista.

La signatura, la rúbrica i la llegenda són igualment elements característics de la seva producció. Els dibuixos de gran format de Tolrà presenten sovint aquest tipus d'inscripcions, que formen part inseparable de la composició.

L'obra ha estat exposada en institucions com Halle Saint Pierre (París), el Museo Nacional de Escultura (Valladolid), el Tinglado de Tarragona, Es Baluard (Palma), la Biennal de Venècia i el MNAC.

La recuperació i revalorització de l'obra de Josefa Tolrà constitueix un dels episodis més significatius de la historiografia recent de l'art català. Aquest renovat interès s'emmarca en un context internacional de revisió de l'art visionari, l'art brut i les aportacions de les dones artistes als relats de la modernitat. La celebració d'una àmplia exposició a Can Palauet de Mataró l'any 2013 va marcar un punt d'inflexió en el reconeixement de la seva trajectòria, consolidat posteriorment amb la seva participació com a artista convidada a la Biennal de Venècia de 2022 i amb l'exposició monogràfica que el Museu Nacional d'Art de Catalunya li va dedicar l'any 2023.

L'interès d'aquesta obra rau en el fet que constitueix un exemple especialment representatiu de la producció de Josefa Tolrà, tant per la seva qualitat formal com per la presència d'elements iconogràfics i gràfics característics del seu univers visionari, com les estructures espirals, la representació de figures espirituals i la singular densitat del traç. Es tracta, a més, d'una obra de gran format que evidencia la complexitat i maduresa del seu llenguatge plàstic.

La incorporació d'aquesta obra a la Col·lecció Nacional contribuiria de manera significativa a reforçar la presència de Josefa Tolrà en les col·leccions públiques del país i a consolidar el reconeixement institucional d'una artista fonamental en la història de l'art català del segle XX.

Atès l'interès de l'obra, es creu convenient adquirir-la per tal que passi a formar part del fons patrimonial de la Generalitat de Catalunya. L'adquisició compta amb l'informe favorable de la Junta de Qualificació, Valoració i Exportació de Béns del Patrimoni Cultural de Catalunya, així com el seu preu, que es pot considerar del tot raonable.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
Direcció General del Patrimoni Cultural
Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles

Fitxa tècnica de l'obra

Objecte: Dibuix
Títol: *Figura amb mantó brodat*
Autor: Josefa Tolrà
Datació: 1946
Tècnica: dibuix amb tinta, llapis i guaix sobre paper
Mides: 100,3 x 69,5 cm

Portaferrissa, 1 (Palau Moja)
08002 Barcelona
Telèfon 933 162 740